

Святы

«Дала мне маці гэту мову...»

«Вы ўвесь час гаворыце пабеларуску?» — часта пытаяюць у мяне, і я тады таксама пытаю: «А чаму вас здзіўляе, што беларуска ў Беларусі...»

А зрэшты, гэта сапраўды дзіва, якое ў адных выклікае шчырае захапленне і жаданне падтрымаць дыялог на роднай мове, а другіх — наадварот, бянтэжыць ці нават раздражняе.

Я не збіраюся тут заклікаць сучыннікаў да ўсведамлення сябе беларусамі. Пра гэта і напісаны, і сказана нямала. Проста напярэдадні Дня роднай мовы хачу падзяліцца тым, што на душы.

Вясковая школа, затым — факультэт беларускай філалогіі і культуры педагогічнага ўніверсітэта, дзе амаль усе прадметы (за выключэннем, відома, рускай мовы) выкладаліся па-беларуску, — маё моўнае асяроддзе з самага пачатку было (ды і застаецца) беларускім. Гаварыць і думаець на роднай мове — для мяне тое ж самае, што і дыхаць. А ў тым, што роднага слова як паветра не хапае, не аднойчы пераконвалася, калі падчас адпачынку даводзілася гаварыць па-руску...

Ні ў якім разе не хачу зняваць цудоўную рускую мову, люблю і шаную літаратурныя тво-

ры, напісаныя на ёй. Але, на мой погляд, наша бяды — у адсутнасці шырокага беларускамоўнага асяроддзя. Сёння нават вясковыя школьнікі імкнуцца гаварыць (як ім здаецца) па-руску. Што ўжо казаць пра тых выхадцаў з сяла, якія актыўна «заваёваюць» стаўцу ды іншыя гарады.

...У Палацку, у музеі беларускага кнігадрукавання, увагу наведальнікаў прыцягвае скульптура жанчыны, чый убор складаецца напалову з шыкоўнага, напалову са сціплага, беднага адзення. «Эта, — тлумачыць экспурсавод, — алегарычная выявя беларускай мовы. Святочнае ўбранне сімвалізуе перыяд росквіту, калі яна была афіцыйнай мовай дзяржаўных дакументаў у часы Вялікага Княства Літоўскага. А вось іншае — гады, дакладней стагоддзі, калі роднае слова было ў занядадзе».

І хоць у сціплым адзенні роднае слова і сёння, здараецца, «ходзіць» часцей, чым у шыкоўных строях, гэта не замінае яму зіхацець, пералівацца найпрыгажэйшымі адценнямі. Гэтай жа сціплай, але чыстай ручайнай яно ўсё ж бруїца, а значыць, жыве наша родная мова.

Ірина Матусевіч,
Дзяржынскі раён.

Думаю так

Нас губіць не інтэрнэт...

Апошнім часам — і ўсё часцей, на жаль, — прыходзяць жудасныя навіны: то ў метро нехта прынёс узрэччя, то ў гандлёвы цэнтр зайшоў з бензапілой, то недзе знайшлі дзіця з прыкметамі ўдушэння... Ці вось — апошніе: падлетак з нажом пайшоў на настаўніцу і сваіх аднагодкаў. Два чалавекі загінулі — у мірны час, сярод белага дня. Тут міжволі ўпадзеш у ступар.

Яшчэ можна неяк зразумець падзенне крана, абрушэнне сцяны ці даху, дзе віной прыродныя катаклізмы, чысьці недагляд, разгільдзяйства. Але тут... Няма тлумачэння. Ўсё па-за межамі розуму.

Ведаю, пройдзе нейкі час і, напэўна ж, выветляцца матывы ўчынкаў. Можа, не ўсё так праста было ў сям'і ціхага, сціплага хлопца, можа, у школе выхаваўчая работа кульгала (хочь, упэўнены, нічому дрэннаму там ніхто дзяцей не вучыў!). Тады адкуль гэта ўсё бярэцца? Як такое можна прадбачыць і прадухліць? Ці не дойдзе да таго, што нам прыйдзеца пазбягаць людзей? Ці не надыдуць часы, калі на вуліцу, на працу, на заняткі мы будзем хадзіць у нейкіх бронекамізэльках?

Кажуць, інтэрнэт ды тэлебачанне вінаватыя, яны, маўляю, разбэшчаюць дзяцей ды і дарослыя...

На мой погляд, гэта ўсё лухта. Нам не хапае жывых чалавечых зносін у сем'ях, у школе, у працоўных калектывах, нас губіць пайсюдная абыякавасць і раз'яднанасць, мы жывём па прынцыпе «мая хата з краю», аж пакуль у яе не прыйдзе бяды.

Аляксандр Матошка,
в. Янкавічы, Расонскі раён.

Была вайна

А памяць жывая!

...Летнім вечарам старыя збяруцца на лаве побач з хатай дзеда Алёшы і пачынаюць успаміць сваё ваяеннае дзяяніства, гаварыць пра страчаных бацькоў, расстраляных родных і блізкіх, пра партызаноў, пра тое, як сяцёр зганялі ў Германію. А дзеці прыціхнуць і задумаюцца.

Больш за ўсіх расказваў дзед Алёша (на вёсцы яго завуць Пятровічам). Ён згадваў, як фашисты сагналі ў хлеў партызанскім сэм'і з малымі дзецьмі, як плакалі людзі... Помніў дзядуля, як яго бацька дапамагаў партызанам, а пасля пайшоў у дзяйную армію, як потым маці засталася адна з чатырма дзеткамі ў зямлянцы. Як ён стаў для яе памочнікам і ў свае 14 гадко будаваў дом...

Пятровіч часта прыгадваў бацьку, які прайшоў фінскую вайну і загінуў у 1944 годзе ва Усходній Прусіі. Але яго засмучала, што ён не ведае, дзе знаходзіцца магіла роднага чалавека. Сям'я пачала пошуки. Напісалі ў архіў. Звярнуліся ў ваенкамат. І вось прыйшло паведамленне, што Курсевіч Пётр Фёдаравіч быў пахаваны ва Усходнім Пруссі і што яго прах пазней быў перанесены на брацкі могілкі ў сяле Калініна...

Пятровіч пачаў збірацца, разам з ім вырашылі ехаць і яго сыны. З родных могілак узялі па жмені зямлі, акуратна завязалі ў хустачку. Калі ехалі па сёлах і гарадах Калінінградскай вобласці, усюды бацькі брацкі магілы. Гэта ж колькі людзей! Колькі крыўі праліта!

На адной з пліт у сяле Калініна знайшлі знаёмае

прозвішча. Пятровіч падышоў да пліты, стаў на калені, сказаў: «Прывітанне, бацька! Я так доўга чакаў гэтай сустрэчы. Каб ты ведаў, як цяжка мне было жыць без цябе...»

Сын горка плакаў і доўга расказваў пра сваё жыццё. Плакалі і мы, і мясцовыя жыхары, якія аказаліся побач.

Сыны Пятровіча паклалі кветкі на пліту, асыпалі прывезенай роднай зямлЁй, каб дзядулі было спакойна і каб ён ведаў, што яго не забылі.

В. Курсевіч.

АД РЭДАКЦЫІ. Так, памяць жывая. Яна — у дагледжаных могілках, у сямейных архівах, у запісах школьнікай, якія сустракаліся з ветэрнамі, малалетнімі вязнямі. Але час ляціць — і ўсё менш застаецца не

толькі сведкаў, якія вайну бачылі на свае вочы, але і тых, хто ведае пра яе з першых вуснаў. А значыць, мы страчаем не праста дэталі, якія маглі б дапаўняць агульнавядомыя звесткі, але і лёсі, імёны, незайважныя «маленькія» подзвігі, без якіх не было б вялікай перамогі, эмоцій, без якіх не адчуць той драматычны час. І нават запісаныя ў нататніку ці вучнёўскім сыштку успаміны з цягам часу могуць згубіцца... Як захаваць гэту памяць, як падзяліцца такімі ведамі? Дасылайце ў «Звязду».

Расказвайце не толькі пра ваяенныя дзеянні, партызанскі рух, жахі, звязаныя з тым часам, але і пра тое, як «ажывалі», аднаўляліся, адбудоўваліся пасля вайны, як знаходзілі страчаных родных.

Уражанні

ГІМН ЖЫЦЦЮ І ЖАНЧЫНЕ

Вершы паэта Міколы Шабовіча часта друкуюцца ў газетах і часопісах. Сабраныя ж разам, у зборніку «Маладыя мроі маладога лета», яны адразу бяруць у палон, выступаюць сапраўднымі гімнамі жанчыне, каханню, жыццю:

Вачэй спакуснае свято
Мне будзе помніца да ранку.
Здалося, сонейка ўзышло,
Як ты з'явілася на ганку...

Такое вось «сонейка» — свае не забыўныя сустрэчы, радасці і пакуты кахання — было альбо ёсць амаль што ў кожнага, і якраз пра яго піша паэт у

вершах «Ты сягоння прынесла вясну...», «Трапяцкое спакуснае лета...», «Яшчэ так хочацца сваволіць...», «Я ў тваіх пацалунках свае забываю гады...», «Такую ўбачыць прыгажосць — і не заснучь да самай раніцы»...

Ёсць у зборніку і творы пра Бацькаўшчыну, сям'ю, вернасць справе і сябрам:

Ды кожны кут па-свойму, пэўна ж, міл,
Бо толькі там, дзе нашыя вытокі,
Сабе жыццёвых назапасім сіл
На новыя — акрыленыя — крокі.

Хочацца адзначыць вобразнасць мовы паэта. Вось як, напрыклад, ён апісвае прыроду пасля дажджу:

Ажылі прывяляти ўжо травы,
Кветкі ўверх прыўзнялі галаву,
І дубок маленькі кучаравы
Нібы шэлча некаму: «Жыву!»

Прачытаў — і быццам убачыў гэту прыгажосць, быццам пачуў слова. І ўжо гатовы адгукнуцца на заклік пазатара, падарыць —

Радзіме — адданасць,
Бацькам — дабрыню і любоў,
Сябрам — беззаганнасць
Учынкаў, памкненняй і слоў.

Упэўнены, што гэта — крэда і самога паэта, якому пакуль толькі 60.

Міхась СЛІВА,

г. Рагачоў.

Центр
Промышленной
Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

Извещение о проведении аукциона		
Организатор	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703	
Продавец	ОАО «СМТ № 8», г. Минск, ул. Пионерская, 37	
Месторасположение	Минская обл., г. Жодино, ул. Дорожная, д. 2	

Наименование (назначение)	Об. пл.	Инвентар. номер	Адрес (№ дома)
Здание ремонта транспорта (здание специализир. для ремонта и технич. обслуживания автомобилей (в т. ч. автомоб. заправоч. и газонаполнит. станции)	78	612/C-7856	2/8

Здание склада (здание специализир. складов, торгов. баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ)	404	612/C-4244	2/7
Здание ангара (здание неустан. назначения)	234,5	612/C-5843	2/1

Здание мастерских (здание неустан. назначения)	458	612/C-4246	2/3
Здание столярного цеха (здание специализир. обработ. промышленности)	113,7	612/C-4248	2/5

Здание административно-бытового корпуса (здание административно-хозяйственное)	318,8	612/C-4999	2
--	-------	------------	---